

Lausunto Pohjois-Savon pelastustoimen varallaolosta ja kompensatiokeinoista

384/00.04.01/2021

Kunnanhallitus 25.10.2021 § 219

Valmistelija: kunnanjohtaja

Pohjois-Savon aluepelastuslautakunta on käsitellyt kokouksessaan 15.9.2021 § 7 Varallaolon poistumisen tilannekatsauksen. Päätöksen mukaisesti aluepelastuslautakunta lähettää kaikki valmistelussa olevat vaihtoehdot varallaolon poistumisen kompensatiokeinoiksi lausunnoille Pohjois-Savon kuntiin ja kaupunkeihin päivitettyine kustannusvaikutukseen. Aluepelastuslautakunta päättää pelastustoimen varallaolosta ja kompensatiokeinoista lausunnot saatuaan.

Lausunnot pyydetään toimittamaan 19.10.2021 mennessä. Jatkoaikaa lausunnon antamiselle on 26.10.2021 asti.

Varallaolon poistumisen tilannekatsaus

Pohjois-Savon pelastuslaitos lähetti kunnille 23.6.2021 lausuttavaksi neljä eri vaihtoehtoa varallaolokiistan ja työtuomioistuimen ratkaisun vuoksi aloitetusta vapaamuotoisen varallaolon kompensatiokeinojen käyttöön ottoa varten, ja laskenut neljälle vaihtoehdolle kustannusesityksen. Lisäksi Pohjois-Savon pelastuslaitos on lähettänyt seutukunnallisten keskisuurten kuntien 24/7 työajan poikkeuslupa-anomuksen Lounais-Suomen aluehallintovirastoon, josta on saatu päätös 16.7.2021.

Pohjois-Savon pelastuslaitos on laatinut kuntien antamista lausunnoista yhteenvedon. Vaihtoehto 3 on saanut kuntien lausunnoissa eniten kannatusta. Keskisuuriin kuntiin myönnetty poikkeuslupapäätös ei kuitenkaan mahdollista tarvittavaa määrää 8 h työpäiviä pienempien ympäryskuntien virka-ajan päivystyksen järjestämiseksi. Pelastuslaitos selvittää mahdollisuutta perustaa lisää 24/7 asemia ja näille työvuorolistaesitystä, jotta nk. päiväkomennuksina voitaisiin tuottaa pieniin kuntiin virka-ajan sisällä olevat onnettomuuksien ehkäisyn työt (palotarkastukset, neuvonta ja turvallisuusviestintä, kaluston huollot ja tarkistukset sekä muut pelastusvalmiutta ylläpitävät työt). Työaika säilyisi kaikilla lähtökohtaisesti samana ja Aluehallintoviraston päätös voidaan ottaa huomioon. Tämä edellyttää henkilöresurssin kustannusten laskemista uudelleen ja paloasemien tarkastelua, mitkä voidaan ilman suuria kustannuksia muuttaa 24/7 periaatteella toimiviksi.

Työsopimussuhteisten pelastushenkilöstön rooli säilyy ennallaan. Vapaamuotoinen varallaolo jatkuu 30 minuutin toimintavalmiusajalla, joka tukee resurssin muodostumista kunnissa sekä pitää sopimushenkilöstöä toiminnassa mukana. Pelastustoimeen koko maassa kohdistuu muutoksia varallaolon poistumisen ja eri pelastuslaitoksissa perustettavien uusien 24/7 pelastusasemien myötä. Sisäministeriön tekemän koulutustarvearvion mukaan (Sisäministeriön tiedote, Sisäministeriön hallinnonalan rahoitus on

suurien haasteiden edessä valtioneuvosto.fi) on arvioitu olevan noin 1000 pelastajan koulutustarve maassamme. Oletettavaa on, että pieniin kuntiin ei saada hakijoita, mikäli keskuskunnissa tai muissa laitoksissa on paremmat työaika- ja palkkausedut.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Kokonaisuutena syntynyt tilanne on kunnille ja pelastustoimelle vaikea ja valitettava. Sonkajärven kunnan kannalta kustannus nousee ja vaihtoehtoihin sisältyy henkilöstön määrän ja saatavuuden suhteen epävarmuutta.

Kunnanhallitus katsoo, että Sonkajärvellä vahvuus tulisi olla 1+0+1 ja Sukevalla 0+1. Riittävä toimintakyky on turvattava, sillä Sonkajärvi on pinta-alaltaan laaja ja riskiä lisää mm. viitostie, rautatie, Sukevan vankila ja maatalouden suuryksiköt. Sonkajärvi on sijoitettu Kiuruveden paloasemaryhmään. Tällöin on huomattava, että etäisyydet ovat todella pitkiä. Sonkajärven toimintavalmiuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Hyvinvointialueet aloittavat 1.1.2023, joille myös pelastustoimi siirtyy. Muutos nykyiseen toimintaan ei käytännössä ehdi olla voimassa kuin hyvin lyhyen aikaa, ehkä muutaman kuukauden. Muutosta on hyvä pohtia tältäkin kannalta.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.
